

El naufragi dels jocs olímpics Barcelona-Pirineus 2030

El mes de juliol farà 30 anys dels jocs olímpics d'estiu de Barcelona 1992. L'encert de la candidatura de l'Ajuntament de Barcelona, el lideratge de Samaranch, Maragall i Abad, i la projecció a tota Espanya volcada per aconseguir uns grans jocs esportius i socials, van ser determinants per obtenir uns resultats fabulosos.

Per emulació de millors temps, entre 2010 i 2013, l'Ajuntament de Barcelona presidit, primer per Jordi Hereu (PSC) i després per Josep Mª Trias (CiU), amb el comissionat Enric Truñó, van preparar una candidatura d'hivern bipolar, en que es proposaven la base principal d'organització i totes les competicions de gel, a Barcelona, amb una vila olímpica a la zona franca de Prat Vermell; i totes les competicions de neu, a la muntanya cerdana, amb una vila olímpica a la Molina, i els estadis de competició a la Molina, Masella i el Pla de les Forques, en un radi de 7 km de distància. La concentració de les infraestructures esportives, d'acord amb els criteris del COI d'aquell moment, afavoria la provisió de places d'hotel i sobretot la mobilitat de tantes persones amb la provisió de la línia ferroviària R-3 de Barcelona a Puigcerdà^[1]. Com sabeu, el projecte de candidatura per als JO 2022, totalment preparat no va presentar-se al COE perquè la Generalitat, presidida per Artur Mas, no la va apadrinar (novembre de 2013).

A partir de 2014, la situació política va entrar en escena i el projecte de candidatura olímpica va deixar d'interessar, a l'Ajuntament de Barcelona i a la Generalitat. Els partits polítics no hi varen dedicar atenció i cadascun en tenia una idea diferent, malgrat algun comentari de projecció cap a 2026. Foren els anys del "procés".

Com sabeu, el projecte de candidatura per als JO 2022, totalment preparat no va presentar-se al COE perquè la Generalitat, presidida per Artur Mas, no la va apadrinar (novembre de 2013).

El 2018, passada l'embatida del procés, la política s'ha tornat a interessar per un projecte de candidatura per a 2030. La Generalitat de Catalunya ha passat al davant i sembla que es van iniciar alguns estudis i, se li va donar la direcció del projecte a Mónica Bosch, presidenta del moment de la Federació Catalana d'Esports d'Hivern; el president del Govern espanyol, Pedro Sánchez, i el ministre de Cultura i Esport, Iceta, així com el president del Comitè Olímpic Espanyol, Blanco, hi van donar suport i van obrir el ventall cap a la coparticipació de la Diputació General d'Aragó, amb el president Lamban.

Entretant l'Ajuntament de Barcelona seguia sense formalitzar el suport a la candidatura, encara que molts alcaldes i presidents comarcals pirinencs expressessin l'adhesió com els demanaven els seus partits polítics (CiU i derivats, i ERC). Més tard, a principis de 2022, fins i tot al Parlament de Catalunya es convocà, ajornà i desconvocà, un referèndum vinculant **exclusiu** per a residents a les 5 comarques de l'Alt Pirineu català, amb decisió sobre si estaven d'acord en les banderes, els himnes i els discursos dels dirigents.

Entretant l'Ajuntament de Barcelona seguia sense formalitzar el suport a la candidatura, encara que molts alcaldes i presidents comarcals pirinencs expressessin l'adhesió com els demanaven els seus partits polítics (CiU i derivats, i ERC).

El vaixell olímpic del Pirineu 2030, sense capitans (lideratge), sense gaire més mercaderia que el titular de JO d'hivern (falta projecte), sense punts de destí (seus olímpiques), es va quedar varat sense sortir (candidatura). Ara ja sabem que aquest experiment de quatre anys va acabar, com el rosari de l'aurora. Pilota endavant, apuntem ara al 2034.

Equipar una nau que no sap el port on vol arribar, i amb una tripulació de pocs mariners, és complicat. Cal tenir en compte que a Espanya i als Pirineus, la tradició d'esports de gel i de neu és esporàdica. El programa olímpic és sofisticat (més de 300 medalles l'última edició[2]) i, a més, les proves de Copes del Món a Catalunya són escasses i en poques disciplines[3]. Els quatre campionats del Món puntuals a Espanya foren: Esquí alpí Sierra Nevada 1996, Snowboard 2011 a la Molina, Paralímpics IPC a la Molina 2013, Snowboard 2017 a Sierra Nevada.

Les noves fonts energètiques i la producció de neu artificial podran donar perspectiva per a les nostres properes dècades

El canvi climàtic és una evidència, i totes les estadístiques i coneixements ens auguren un rescalfament general i un període de convulsions meteorològiques. Esperem que nosaltres no hi contribuïm activament posant més llenya a la caldera planetària. Però jo crec que estem també lluny de l'esfondrament del món, que hi ha marge d'acció i reacció, i molt particularment que la tecnologia ens podrà ajudar. Les noves fonts energètiques i la producció de neu artificial podran donar perspectiva[4] per a les nostres properes dècades: El precedent de la preparació de pistes olímpiques amb neu artificial és general: Sochi 2014 (90%), Pyongyang 2018 (80%), Pequín 2022 (100%). A la darrera olimpíada no hi va haver neu natural, sinó que era íntegrament produïda per canons de neu.

La incapacitat política de la Generalitat i la DGA, i dels partits polítics, per pactar estadis (la llista ja la proveeix el COI) i repartir-los pel Pirineu i les ciutats del Pirineu, ha contribuït a portar la nau a una zona impossible. Els estadis del Pirineu poden estar, al meu criteri, a l'Aragó, Catalunya o Andorra, per fer realment un gran projecte pirinenc; el que cal és que els estadis escollits puguin ser competitius per guanyar la candidatura i, sobretot, per deixar un llegat sostenible per al futur. La unitat i la generositat de tots és indispensable.

sense lideratge difícilment pot prosperar un projecte complex, interessant a tota la societat. On són els líders portadors del projecte comparables als que sorgiren fa trenta anys per als JO de Barcelona'92?

Se'n podria treure algunes reflexions. La primera, que sense lideratge difícilment pot prosperar un projecte complex, interessant a tota la societat. On són els líders portadors del projecte comparables als que sorgiren fa trenta anys per als JO de Barcelona'92?. Tota aquesta idea de JO s'ha entregat als partits polítics catalans, i ens han demostrat que per aquí no estaven al nivell que calia, per visió i responsabilitat.

La segona fa referència a l'àmbit i als objectius perseguits. Per què voldríem uns jocs olímpics d'hivern i en quin lloc s'haurien de desplegar?. L'esquema de concentració dels jocs aplegant totes les disciplines i atletes cap a un esperit compartit i en un àmbit proper, per evitar problemes de mobilitat i de seguretat, ara la flexibilitat actual del propi ideari del COI, ens ofereix l'alternativa d'un projecte espargit, fins i tot cap a l'estranger, i recolzat sobre estadis i infraestructures existents. Però quan s'han aplicat les propostes al nostre cas, alguns no han valorat que en el nostre Pirineu hi ha pocs estadis preparats amb els requeriments federatius exigits i només per a escasses disciplines dels esports (especialment inexistent per a l'esquí de fons, biatló i salts, el 50% dels atletes convocats).

Alguns no han valorat que en el nostre Pirineu hi ha pocs estadis preparats amb els requeriments federatius exigits i només per a escasses disciplines dels esports

La tercera reflexió apunta a l'encert del propi contingut de les aspiracions. El pilotatge polític de les propostes ha propiciat que després de tants comentaris a la premsa i durant tant de temps, no es disposi encara d'un projecte concret de què es vol aportar: estadis de competició amb requeriments de les tres federacions Internacionals implicades; infraestructura complementària a nivell local i general; allotjaments per a atletes, organització i visitants; estudi previ de mobilitat en un termini molt concret de dues setmanes; infraestructura energètica, de comunicacions i de serveis municipals, i estudi de seguretat que s'ha de consensuar entre totes les institucions i, si cal, la UE. Sense projecte, per començar on ubicar els JO i com es distribueix el senyal de TV i Internet, tot el demés és fum i propaganda. I potser, aleshores, es podrà calcular un pressupost d'avantprojecte, sense necessitat d'improvisar.

El pilotatge polític de les propostes ha propiciat que després de tants comentaris a la premsa i durant tant de temps, no es disposi encara d'un projecte concret de què es vol aportar

Del naufragi 2030 es podrien recollir elements per bastir una nova nau olímpica per a 2034. Però creiem que cal començar per un lideratge imaginatiu i ambiciós. Primer cal establir un projecte viable que compleixi els requeriments del COI i de les federacions internacionals. I en aquest objectiu, analitzar i programar solucions per a l'energia necessària, per a l'aigua embalsada en primavera i reutilitzada de la neu artificial i acompanyar millores als serveis

socials i municipals del conjunt del Pirineu. Començant la casa per la teulada dels referèndums populistes, amb consulta sense saber el contingut de la pregunta adreçada a uns pocs pirinencs escèptics, no pensem que la nova nau pugui navegar.

Començant la casa per la teulada dels referèndums populistes, amb consulta sense saber el contingut de la pregunta adreçada a uns pocs pirinencs escèptics, no pensem que la nova nau pugui navegar.

I en una nova etapa caldria replantejar de seguida la designació de proves a l'Aragó i a Catalunya. Si el projecte ha de ser pirinenc i mundial no es poden desmerèixer actius valuosos com Canfranc i la seva comarca, la Vall d'Aran, Andorra o la Cerdanya, a part es clar, de Barcelona i Saragossa. Concretar bé l'esquí de fons, el biatló i els salts amb la combinada nòrdica, si convé també alguna prova a Andorra (que ha demostrat ser els primers de la classe en competicions alpines d'eslàlom i descens).

Ens vagarà de seguir pensant en què és més convenient. Al Pirineu, els esports de neu ja tenen cent anys d'història i amb empena, encert i entusiasme poden prosperar cent anys més.

Ramon Ganyet

[1] Per fer-se idea de comparacions, el trajecte en tren de Barcelona a la Molina és ara el mateix que el 1922 quan es va obrir la línia (3 hores); i per una distància anàloga el tren de gran velocitat de Pequín als centres olímpics de muntanya, construït en un any (2018) i inaugurat el 2019 amb 10 estacions, està en explotació transportant 350.000 persones anuals (0,45 hores).

[2] Les úniques 5 medalles espanyoles de JO d'hivern en tota la història les han aconseguit atletes urbans (3 de Madrid, 1 de Màlaga, 1 de Sabadell).

[3] Copa del Món d'Esquí Alpí femení 2008 a la Molina, Copes de Snowboard, Copes IPC d'Esquí Alpí i Snowboard.

[4] Contràriament al que molts creuen, la producció de neu no pretén únicament tenir més neu i fer-la durar més temps, sinó que ara és imprescindible per modular la qualitat de neu en competicions federatives i olímpiques.